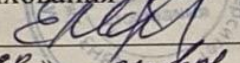

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
Кафедра наук про здоров'я

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету здоров'я та фізичного
виховання

Едуард СИВОХОП
« 28 » червня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ ПСИХОАНАЛІЗУ»

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Освітня програма	Клінічна психологія
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Ужгород 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «**Основи психоаналізу**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **05 Соціальні та поведінкові науки 053 Психологія** освітньої програми «**Клінічна психологія**».

Розробники: Олена ЯЦИНА, професор, доктор психол. наук, професор кафедри наук про здоров'я

Яна КОРОБКО, доктор філософії, асистент кафедри наук про здоров'я

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри наук про здоров'я

Протокол №16 від «*27*» *вересня* 2024 року

В/о завідувача кафедри *[підпис]* Мар'яна ДУБ

Схвалено науково-методичною комісією факультету здоров'я та фізичного виховання

Протокол №12 від «*27*» *вересня* 2024 року

Голова науково-методичної комісії *[підпис]* Фелікс ФІЛАК

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	4	
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,3 самостійної роботи студента – 3,3	8	
	Лекції:	
	10 год.	
	Практичні (семінарські):	
	50 год.	
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: усно	Самостійна робота:	
	60 год.	

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Основи психоаналізу**» є підготовка фахівців спеціальності 053 Психологія за освітнім ступенем бакалавра відповідно до державних стандартів та освітньо-професійної програми підготовки «Клінічна психологія»:

оволодіння науково обґрунтованими методами психоаналізу, формування практичних навичок застосування психоаналітичних інструментів, набуття навичок проведення психоаналітичних інтервенцій, ознайомлення з етичними принципами психоаналізу та розвиток у студентів відповідального ставлення до професійної діяльності.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Основи психоаналізу» є: підготувати фахівців, здатних ефективно застосовувати психоаналітичні методи для вирішення широкого кола психологічних питань аналізандів, спираючись на глибоке розуміння теорії психоаналізу; ознайомити з базовими поняттями, принципами та закономірностями психоаналітичного процесу, різними психоаналітичними школами та психічними структурами (невротична, психотична, тощо), сформуувати професійну свідомість та відповідальність психоаналітика.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій і методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

Здатність бути критичним і самокритичним

Здатність приймати обґрунтовані рішення

Навички міжособистісної взаємодії

Здатність працювати в команді

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології

Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ

Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків

Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел

Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову)

Здатність дотримуватися норм професійної етики

Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

Розуміння сфер компетентності та специфіки професійної діяльності клінічного психолога

Розуміння психологічної сутності станів здоров'я та хвороби, знання критеріїв та методів дифдіагностики для визначення психічної норми та патології

Розуміння принципів та вміння комплексно застосовувати методи психодіагностики, психокорекції, психореабілітації та психопрофілактики в роботі з хворими

Розуміння закономірностей функціонування основних фізіологічних систем і психічних функцій людини у нормі та патології, чинників, що впливають на зміну психічних якостей людини під впливом хвороби

Розуміння зв'язку клінічної психології з суміжними сферами знання (психопатологією, патопсихологією, психофізіологією, нейрофізіологією, нейропсихологією, психосоматикою, наркологією, дефектологією, психотерапією, ін.) та використання інтегративного підходу в своїй діяльності

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Основи психоаналізу**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП): ОК9 Практикум із загальної психології, Загальна психологія, Психологія розвитку та вікова психологія, Психологія особистості (теорія особистості в клінічній практиці), Психологія неврозів та неврозоподібних станів, Адиктологія та психологія деструктивної поведінки, Психологічна реабілітація, Основи психотерапії.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Клінічна психологія», вивчення навчальної дисципліни «**Основи психоаналізу**» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання
Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання
Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.
Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження
Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки
Презентувати результати власних досліджень усно/письмово для фахівців і нефахівців
Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання
Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника
Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій
Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника
Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності
Ефективно виконувати різні ролі в команді у процесі вирішення фахових

завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості
Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.
Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.
Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.
Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів
Володіти основними діагностичними методами практичної діяльності психолога
Використовувати методи дослідження пізнавальних і емоційних процесів, психічних станів індивідуально-психологічних особливостей і спілкування
Володіти методами діагностики психічних процесів, станів і властивостей особистості, інтерпретувати психічні явища
Планувати, організовувати та проводити наукові психологічні дослідження
Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість проведених інтервенцій.

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Основи психоаналізу**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни
Аналізувати та пояснювати фундаментальні поняття психоаналізу: несвідоме, ід, его, супер-его, перенос, контрперенос, захисні механізми тощо, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання Розуміти закономірності та особливості розвитку психоаналізу: від засновника Зигмунда Фрейда до сучасних психоаналітичних теорій і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.
Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури психоаналітичних досліджень: від формулювання гіпотез до інтерпретації результатів, дотримуючись при цьому етичних норм і наукових стандартів. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки. Презентувати результати власних досліджень усно/письмово для фахівців і нефахівців
Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника
Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта: здійснювати персоніфікований підхід до клієнта, враховувати його унікальний життєвий досвід, цінності та цілі, забезпечувати ефективність власних дій, вибудовуючи терапевтичні відносини, засновані на довірі та розумінні, що сприяють ефективному вирішенню питань аналізанда.
Проводити психопрофілактичні та просвітницькі дії, заходи психологічної

<p>допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, для підвищення ефективності психологічного впливу. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності сприяючи формуванню психологічної культури та підвищенню рівня психологічної грамотності населення.</p>
<p>Ефективно виконувати різні ролі в команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку, підвищуючи свою кваліфікацію. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога, проявляючи соціально відповідальну та свідому поведінку, слідуючи гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.</p>
<p>Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби звертатися за консультацією до супервізора для вдосконалення своїх професійних навичок.</p>
<p>Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження психічних процесів, станів та особистісних особливостей аналізандів із застосуванням валідних та надійних методів. Володіти основними діагностичними методами практичної діяльності психолога. Оцінювати психічні процеси, стани та особистісні особливості аналізандів, ефективність проведених психотерапевтичних інтервенцій використовуючи сучасні методики, формулювати висновки та вносити необхідні корективи в психоаналітичний процес.</p>
<p>Проводити наукові дослідження в галузі психоаналізу, застосовуючи різноманітні методи для вивчення психічних процесів, станів та особистісних особливостей аналізанда, а також процесів спілкування, інтерпретувати отримані дані та на їх основі планувати, організовувати та проводити подальші наукові дослідження.</p>
<p>Розробляти та проводити індивідуальні та групові психоаналітичні інтервенції, використовуючи доказово ефективні методи та систематично оцінюючи ефективність проведених інтервенцій.</p>

4. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- залік
- тести, термінологічні диктанти
- розв'язування ситуаційних задач, кейсів
- аналіз відеосюжетів, фільмів
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: проводиться шляхом усного/письмового опитування студентів під час занять, тестового контролю знань на заняттях, перевірки домашніх завдань, СРС, розв'язування типових практичних завдань, роботи в групі: дискусії, рольові ситуації, колективне обговорення; аналіз кінофільмів, відео, стенограм для унаочнення специфіки психологічної роботи з клієнтами/пацієнтами. В ході поточного контролю за усну відповідь

студент отримує оцінку за національною чотирибальною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно), яка потім переводиться у рейтингові бали. При оцінюванні засвоєння матеріалу кожного заняття модуля виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою з використанням прийнятих у ВНЗ та затверджених методичною комісією критеріїв оцінювання.

Форма модульного контролю: Навчальний матеріал дисципліни згрупований у 2 модулі. Індивідуальне письмове опитування змісту модулів за рівнями (тестовий контроль, теоретичні питання, професійно-орієнтовані завдання).

Форма підсумкового семестрового контролю: усний (стаціонарно чи онлайн) залік

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	СР	50	100
30 балів*					20		

T1, T2 ... – теми

* - відповідно до таблиці «Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни»

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T6	T7	T8	T9	T10	СР	50	100
30 балів*					20		

T1, T2 ... – теми

* - відповідно до таблиці «Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни»

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
1. Письмове чи усне опитування	11	30*	11	30*
1.1 *Проблемні запитання	4	16	4	16
1.2 Глосарій: термінологічний диктант чи тестування при тематичному оцінюванні	4	6	4	6
1.3 **Розв'язування ПОЗ: ситуативних задач/ аналіз відео сюжетів, ін.	2	8	2	8
2.***Самостійна робота: презентація результатів виконаних завдань; укладання схем/ порівняльних таблиць/ бібліографії/ картотеки методик/ добірки статей з		20**		20**

проблеми вивчення тощо				
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

* розраховується як середній бал за теоретичні відповіді

** професійно-орієнтована задача

*** розраховується як середній бал за всі самостійні

Примітка. Навчання на сайті <https://prometheus.org.ua/> ПРОГРАМИ ЄС ЕРАЗМУС+ з поданням сертифікату про результат навчання.

При оцінюванні СРС визнаються та зараховуються результати неформального та/або інформального навчання, які за тематикою та змістом відповідають як ОК в цілому, так і його складовим (розділ, тема, індивідуальне завдання тощо), передбачені РП даного освітнього компонента (Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, уведеного в дію наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» № 99/01-04 від 19.12.2023 р.(п.2.8, п.2.9)).

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Упродовж семестру з дисципліни проводиться 2 модульні контрольні роботи (МКР). Перевірка та оцінювання знань, умінь і практичних навичок студентів у межах окремого змістового модулю здійснюються за 100-бальною шкалою. МКР складається з тестових завдань, теоретичних питань та ситуаційних задач. Розподіл балів та результат виконання МКР визначається таким чином: максимально 50 балів – МКР . До модульної контрольної роботи допускаються всі студенти. На виконання письмового компоненту МКР відводиться до двох академічних годин. В МКР є 15 тестових завдань, глосарій (5 термінів), 2 теоретичні питання, 1 проблемне питання практичного змісту. Правильна відповідь за кожний окремий тест оцінюється в 1 бал, за терміни – по 1 балу, 2 теоретичні питання – у 10 балів, за проблемне питання практичного змісту – 10 балів.

Студент, який не з'явився на МКР з поважної причини, може пройти модульний контроль знань у визначений кафедрою термін.

Шкала контролю модульної контрольної роботи

Показники	Бали
Письмова модульна контрольна робота:	0 – 50:
Письмова модульна контрольна робота: - тестові завдання (за кожну правильну відповідь нараховується 1 бал)	0 – 15
- термінологічний диктант (5 термінів за кожну правильну відповідь нараховується 1 бал)	0 - 5
- 2 теоретичні питання (за кожну правильну відповідь нараховується 10 балів)	0 - 20
- проблемне питання практичного змісту	0 - 10

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни проводиться у вигляді заліку в кінці семестру і дає можливість визначити прикінцевий рівень і якість засвоєння студентами теоретичних знань та практичних вмінь і навичок з даної дисципліни. Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів.

Переведення даних 100-бальної шкали у оцінки за національною шкалою та шкалою ЄКТС здійснюється в порядку, зазначеному в таблиці.

Студенти, підсумкова модульна оцінка яких становить 35-59 балів, зобов'язані пройти підсумковий (семестровий) контроль у формі екзамену, що передбачено робочим навчальним планом. Підсумковий семестровий контроль з дисципліни проводиться у вигляді екзамену в кінці семестру і дає можливість визначити кінцевий ступінь рівня і якості засвоєння студентами теоретичних знань та практичних вмінь і навичок з даної дисципліни. Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів.

До підсумкового (семестрового) контролю з навчальної дисципліни не допускаються студенти, які не виконали умови договору про навчання та усі види обов'язкових робіт (самостійних завдань, рефератів тощо), передбачених робочою програмою, а також підсумкова модульна оцінка яких становить менше 35 балів. Відповідальний працівник деканату у відомості проти прізвища такого студента робить позначку «недопущений». Якщо підсумкова модульна оцінка становить не менше 60 балів, то за згодою студента вона може бути зарахована як підсумкова (семестрова) оцінка з навчальної дисципліни. Вона може бути виставлена у відомість обліку успішності та залікову книжку (індивідуальний навчальний план) до початку екзаменаційної сесії, відразу після оголошення результатів останнього модульного контролю. При цьому присутність студента є обов'язковою. За наявності бажання підвищити рейтинг студент складає іспит. Для підвищення позитивної оцінки надається одна спроба. Незалежно від того, чи студент складає іспит у зв'язку з тим, що в нього підсумкова модульна оцінка незадовільна (35-59 балів), чи з метою підвищення позитивної оцінки, викладач виставляє студенту оцінку, керуючись виключно рівнем його знань, виявлених на залікові, тобто, виходячи із 100 балів, але при цьому виставлена підсумкова (семестрова) оцінка не може бути нижчою за підсумкову модульну оцінку.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання у оцінки за національною шкалою та шкалою ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням

			дисципліни
--	--	--	------------

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Введення в теорію і практику клінічної психоаналітичної психопатології

Тема 1. Вступ до психоаналізу.

Тема 2. Історія психоаналітичного руху.

Тема 3. Досвід слова в аналізі. Психоаналітична техніка.

Тема 4. Чотири фундаментальні поняття психоаналізу: безсвідоме, повторення, тяга та перенос.

Тема 5. Основи психоаналітичної неврології.

Модуль 2. Випадки з психоаналітичної практики: аналіз і обговорення

Тема 6. Способи дослідження безсвідомого: сновидіння, описки, дотепність, помилковий акт.

Тема 7. Порівняльний аналіз концепцій безсвідомого: підходи психоаналітиків.

Тема 8. Захисні механізми: аналіз клінічного випадку.

Тема 9. Самопсихологія, об'єктні відносини: трансформація поняття «тяга» в теоріях психоаналізу.

Тема 10. Інтерпретація симптомів невротичних розладів (тривога, депресія, істерія) з точки зору несвідомих конфліктів.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин: 120					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
8 семестр						
Модуль 1. Введення в теорію і практику клінічної психоаналітичної психопатології						
Тема 1. Вступ до психоаналізу.	11	2	4			5
Тема 2. Історія психоаналітичного руху.	11	2	4			5
Тема 3. Досвід слова в аналізі. Психоаналітична техніка.	11	2	4			5
Тема 4. Чотири фундаментальні поняття психоаналізу: безсвідоме, повторення, тяга та перенос.	11	2	4			5
Тема 5. Основи психоаналітичної неврології.	11	2	4			5

Модульна контрольна робота	2		2			
Разом за модуль	57	10	22			25
Модуль 2. Випадки з психоаналітичної практики: аналіз і обговорення						
Тема 6. Способи дослідження безсвідомого: сновидіння, описки, дотепність, помилковий акт.	11		4			7
Тема 7. Порівняльний аналіз концепцій безсвідомого: підходи психоаналітиків.	13		6			7
Тема 8. Захисні механізми: аналіз клінічного випадку.	13		6			7
Тема 9. Самопсихологія, об'єктні відносини: трансформація поняття «тяга» в теоріях психоаналізу.	13		6			7
Тема 10. Інтерпретація симптомів невротичних розладів (тривога, депресія, істерія) з точки зору несвідомих конфліктів.	9		2			7
Модульна контрольна робота	2		2			
Залік	2		2			
Разом за модуль	63		28			35
Разом за семестр	120	10	50			60

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ до психоаналізу.	4
2	Тема 2. Історія психоаналітичного руху.	4
3	Тема 3. Досвід слова в аналізі. Психоаналітична техніка.	4
4	Тема 4. Чотири фундаментальні поняття психоаналізу: безсвідоме, повторення, тяга та перенос.	4
5	Тема 5. Основи психоаналітичної невротології.	4
	Модульна контрольна робота	2
6	Тема 6. Способи дослідження безсвідомого: сновидіння, описки, дотепність, помилковий акт.	4
7	Тема 7. Порівняльний аналіз концепцій безсвідомого у двох психоаналітиків (на вибір).	6
8	Тема 8. Захисні механізми: аналіз клінічного випадку.	8
9	Тема 9. Самопсихологія, об'єктні відносини: трансформація поняття «тяга» в теоріях психоаналізу.	6
10	Тема 10. Інтерпретація симптомів різних невротичних розладів (тривога, депресія, істерія) з точки зору несвідомих конфліктів.	2
	Модульна контрольна робота	2
	Залік	2
Разом		50

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

1	Тема 1. Критика та обґрунтування психоаналізу: сучасний стан Розробити презентацію до теми: «Критика та обґрунтування психоаналізу: сучасний стан»	5
2	Тема 2. Порівняльний аналіз психоаналізу з іншими психологічними напрямками (наприклад, поведіризму та гуманістичної психології). - Погляди на людину: Як кожен напрямок розуміє природу людини? Які основні рушійні сили поведінки? -Методи дослідження: Які методи використовують представники кожного напрямку для вивчення психіки? - Концепція особистості: Як кожен напрямок пояснює формування особистості? Яку роль відіграють генетика, середовище, досвід? - Розуміння психічних розладів: Як кожен напрямок пояснює причини виникнення психічних розладів та розробляє методи лікування? - Роль терапевта: Яка роль терапевта в кожному напрямку? Які терапевтичні методи використовуються? - Епістемологічні основи: Які філософські засади лежать в основі кожного напрямку?	5
3	Тема 3. Роль сім'ї в безсвідомому: між відчуженням та сепарацією Створити генеалогічне дерево своєї сім'ї і проаналізувати можливий вплив сімейної історії на формування своєї особистості.	5
4	Тема 4. Аналіз літературного твору через призму психоаналітичних понять Виберіть один з відомих літературних творів (роман, повість, драма) і проаналізуйте його, використовуючи чотири фундаментальні поняття психоаналізу відповідаючи на наступні питання: - Які несвідомі процеси та конфлікти відображені в творі? - Які символи та метафори використовуються для вираження безсвідомого? - Які повторювані мотиви, ситуації, образи присутні в творі? - Яку роль грає повторення в розвитку сюжету? - Які основні типи тяг (сексуальні, агресивні) проявляються у персонажів? - Які захисні механізми використовують персонажі для придушення своїх тяг? - Які типи переносу можна виявити у взаємовідносинах між персонажами? - Як перенос впливає на розвиток сюжету та долі персонажів?	5
5	Тема 5. Аналіз клінічних випадків у поєднанні психоаналітичного та неврологічного підходів Проаналізувати з точки зору психоаналізу випадок фобічного, істеричного або obsesивного неврозу на основі одного із творів: «Гамлет» В. Шекспіра, «Король Едіп» Софокла, казки братів Грімм або казки Шарля Перро.	10
6	Тема 6. Інтерпретація власних снів з використанням базових принципів психоаналізу Презентувати тему детального опису сна із подальшим інтерпретуванням.	10
7	Тема 7. Фрейд vs. Адлер: порівняння початкових потягів (сексуальний потяг vs. прагнення до влади), розуміння неврозів, ролі соціальних факторів Презентувати порівняльний аналіз:	10

	<ul style="list-style-type: none"> - Детальний опис концепцій безсвідомого кожного з них. - Порівняльний аналіз концепцій за різними критеріями (структура, функції, розвиток тощо). - Обговорення спільних рис і відмінностей. - Аналіз впливу концепцій на подальший розвиток психоаналізу. 	
8	<p>Тема 8. Глибокий аналіз одного захисного механізму в конкретному клінічному контексті: Провести аналітичний огляд досліджень на одну із тем (на вибір):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Витіснення як основний захисний механізм у випадку фобії. - Проекція як причина конфліктів у сімейних відносинах. - Раціоналізація як спосіб збереження самооцінки при невдачах. - Використання агресії як захисного механізму в культурах з високим рівнем насильства. - Сублимація як захисний механізм в підлітковому віці. 	10
9	<p>Тема 9. Еволюція поняття "тяга" від Фрейда до сучасних теорій</p> <ul style="list-style-type: none"> - Детальний порівняльний аналіз концепції лібідо у Фрейда, її подальшого розвитку в теоріях об'єктних відносин (М. Кляйн, Д. Віннікотт) та самопсихології (Х. Кохут). - Аналіз змін розуміння природи та функцій "тяги" від біологічного до психологічного аспекту. - Як зміна концепції «тяги» вплинула на методи психотерапії: письмові роздуми (есе). 	10
10	<p>Тема 10. Глибокий аналіз одного невротичного розладу. Детальний аналіз однієї із тем з використанням першоджерел та сучасної літератури.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Аналіз панічних атак як прояву несвідомих страхів смерті. - Депресія як результат нерозв'язаного конфлікту втрати. - Конверсійна істерія як спосіб уникнення неприємних емоцій. 	
	Разом:	10

*Примітка. Самостійна робота виконується студентом у вигляді конспекту згідно визначених завдань у навчальному (електронному) зошиті з дисципліни.

Самостійна робота над навчальною дисципліною також включає: опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем питань, що передбачені для самостійного опрацювання; поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації; підготовка до практичних занять; систематизацію вивченого матеріалу перед заліком (іспитом); опрацювання та підготовку огляду опублікованих у фахових та інших виданнях статей; переклад іноземних джерел встановленої тематики; розроблення схем, таблиць, діаграм, мультимедійних презентацій тощо.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Обладнання: фліп-чарт, мультимедійний проектор (монітор), комп'ютер (стаціонарний чи ноутбук), сайт електронного навчання ДВНЗ «УжНУ».

Методи навчання

Основні форми навчального процесу при вивченні дисципліни «Клінічна психологія»

- практичні заняття
- самостійна робота студентів
- робота в наукових бібліотеках та мережі Інтернет.

Види навчальної роботи студентів:

- лекція
- практичне заняття

- залік.

З метою активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни «**Основи психоаналізу**» використовуються різноманітні методи навчання, а саме: вербальні (словесні), наочні та практичні методи, які включають в себе як подання матеріалу викладачем (лекція, розповідь, пояснення, бесіда), так і роботу студентів з книжкою (підручником, довідковою, науково-популярною і навчальною літературою) та глобальною мережею Інтернет, ін. Метод викладання навчального матеріалу визначаються викладачем в залежності від цілей і завдань, виду занять, змісту теми, можливостям (інтелектуальним, психологічним, морально-етичним тощо) студентів, наявним умовам і часу, відведеному для вивчення теми.

В ході лекцій використовуються наступні методи: пояснювально-ілюстративний, або інформаційно-рецептивний метод (розповідь, лекція, пояснення, робота з роздатковим матеріалом, підручником, демонстрація та ін.), проблемний метод подачі навчального матеріалу, частково-пошуковий або евристичний методи (викладач розділяє проблему на частини, студенти здійснюють окремі кроки щодо розв'язування під проблем).

Під час викладання навчального матеріалу лекції використовується мультимедійна презентація. Перелік методів навчання, що використовуються у процесі вивчення дисципліни:

- 1) за типом пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; проблемного викладу; дослідницький; аналітичний; індуктивний; дедуктивний
- 2) за основними етапами процесу: формування знань; формування умінь і навичок; застосування знань; узагальнення; закріплення; перевірка
- 3) за системним підходом: стимулювання та мотивація; контроль та самоконтроль
- 4) за джерелами знань: словесні – розповідь, пояснення, лекція; наочні – демонстрація, ілюстрація
- 5) за рівнем самостійної розумової діяльності: проблемний; частково-пошуковий; дослідницький; метод проблемного викладання.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література:

1. Лакан. Вступ до структурного психоаналізу. Август Рус / Переклад: Костянтин Поліщук. Видавництво : Комубук, 2022. 224.
2. Психоаналіз в Україні. Історія. Сьогодення. Майбутнє. Наталія Наливайко. Видавництво : Академія, 2024.
3. Психоонкологія, базуюча на психоаналізі. Кріста Хак, Доротея Спют. Видавництво Ростислава Бурлаки, 2022.

Допоміжна література:

1. Введення в психіатрію та психоаналіз для непосвячених. Берн Е./ Пер. з англ. А.Федорова, Ексмо, 2003.
2. Класичні психоаналітичні праці. Абрахам Карл, Гловер Едвард, Ференці Шандор. Когіто-центр, 2008.
3. Психоаналіз: історія, теорія, мистецька практика. Левчук Л. Либідь, 2002.
4. Психологія Фрейда та постфрейдисти. Браун Дж. Київ: 1997.
5. Психологія сексуальності. Зігмунд Фрейд. Видавництво Фоліо, 2018.
6. Сім'я та розвиток особистості. Мати та дитина. Віннікотт Д.В. «Літур», 2004.
7. Техніка та практика психоаналізу. Грінсон Р. Когіто-Центр, 2003.
8. Freud S., La technique psychanalytique, trad. A. Berman, PUF. Freud S., «Le problème économique du masochisme» (1924), Psychose, névrose et perversion, PUF.
9. Lacan J., « Fonction et champ de la parole et du langage en psychanalyse» (1953), Ecrits, Champ freudien, Seuil, 1995.

10. Lacan J., « La direction de la cure et les principes de son pouvoir » (1958), Ecrits, ibid.
11. Lacan J., « Variante de la cure type » (1955), Ecrits, ibid. Lacan J., « Kant avec Sade » (1963), Ecrits, ibid. Lacan J., « Conférence à Genève sur le symptôme » (1975), texte établi par J.-A. Miller, La Cause du désir, 95.
12. Miller J.-A., « Le monologue de l'apparole », La Cause freudienne, n°34. De la Boétie E., Discours de la servitude volontaire, Contr'un (1576).
13. Beauvoir de S., Le deuxième sexe, Gallimard, 1949. Gros F., Désobéir, Flammarion, 2017.
14. Garcia M., On ne naît pas soumise, on le devient, Flammarion, 2018.

Інформаційні ресурси з мережі Інтернет:

1. <http://psylib.org.ua/books/alfav.htm>
3. наукова бібліотека (<http://www.lib.uzhnu.edu.ua/>)
4. е-репозитарій (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-it/dspace>)
5. сайт е-навчання (<https://e-learn.uzhnu.edu.ua/>).
6. Статті з психоаналізу (<http://www.institute.net.ua/>)